

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 101 (3263) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Utolsó tartalékait mozgósította Csangkaisek a Sanzi és Honan határán folyó nagy csatába

Saját veszteségükkel végződött az angol gyorsnaszádok sikertelen támadása a német partbiztosító hajók ellen. Még hosszabb ideig eltarthat a lengyel-szovjet szakításal teremtett helyzet

Zürichbe érkezett jelentések szerint — mint a Pest írja — a tuniszi harcok súlypontja a legutóbbi 24 órában Djebel Aukz vidékére terelődött át. Az angol-szász csapatok már a múlt héten nagy erőfeszítést tettek, hogy elfoglalják ezt a magaslatot, de Arnim csapatai már akkor is sikerrel visszavertek minden ilyen kísérletet. Most a szövetségesek újabb támadásokat kezdtek, hogy ellensúlyozzák Arnim ellentámadását, aki nagy erőket vont össze Tebourba és Djebel Aukz védelmére.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Két angol repülőgép május 4-én délután a norvég part előtt sikertelen légitámadást intézett egy német hajókaraván ellen. Az angol gépek a karavánt biztosító hajók tüzfegyvereinek a tüzeiben visszafordultak, majd a német vadászok lelőtték a két repülőgépet.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Angol gyorsnaszádok május 6-án reggel a La Manche csatornában támadást intéztek német partbiztosító hajók ellen. Eredménye az lett, hogy egy angol gyorsnaszád elsüllyedt, 3 pedig megrongálódott.

Milano. (Bud. Tud.) Északolaszországban az elsőtétítést 7 és fél óra rövidítették, vagyis este 21 óra 30 perccor kezdődik és reggel 5 óráig tart.

Anglia és az Egyesült Államok ragaszkodnak Sikorszky személyéhez

Basel. (Bud. Tud.) A Basler Nachrichten londoni tudósítója jelenti: Az angol fővárosban uralkodó vélemény szerint a Szovjet az 1942 márciusában kötött angol-szovjet egyezmény alapján a maga számára még a háború előtt olyan előnyöket akart biztosítani, amelyeket a háború befejezése után törvényesen aligha érhetne el. Londonban azt hiszik, hogy az angol és az amerikai kormány kitarthat eddigi álláspontján. Abból is erre következtetnek, hogy hét-főn megengedték a lengyel államelnöknek olyan beszéd elmondását, amely a nagyhatalmak imperializmusa és a hatalmi politikai alapelvek ellen irányult. Általában arra számítanak, hogy a jelenlegi állapot, vagyis a szovjet és a lengyel menekült kormány közötti kapcsolatok megszakadásával teremtett helyzet még hosszabb ideig tart.

Egy másik svájci lap londoni híre szerint a brit és lengyel részről elhangzott legutóbbi nyilatkozatok, elsősorban Eden alsóházi beszéde és Sikorszky nyilatkozata nem nyit új lehetőséget a szovjet-lengyel viszály elsimitására. Mindamellett a tárgyalások nem szüntek meg, hanem csak a nyilvános vita hagyott alább. London szerint Moszkvában lehet olyan jeleket látni, amelyek a

Sikorszkyval való megegyezés hajlandóságára mutatnak. Egyébként az az elismerés, melyet a brit államférfiak az utóbbi időben többször kifejeztek a lengyel menekült miniszterek iránt — a svájci lap tudósítója szerint — arra mutat, hogy Anglia és kétségtelenül az Egyesült Államok is, változatlanul Sikorszkyban látják azt az egyetlen embert, akinek megfelelő tekintélye van.

80 ezer ember vesz részt a Sanzi és Honan tartományok határán dúló japán-kinai csatában

Rómából jelenti: (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A Popolo di Roma bang koki jelentése szerint 80.000 ember részvételével nagy csata folyik Sanzi és Honan tartomány határán japáni és csungkingji hadak között. A két ellenfél állandóan új erősítéseket vet be, de míg ezek az újabb japán csapatok csak szerény részei a japán császári hadseregnek, addig Csangkaisek a kínai haderők utolsó tartalékait mozgósítják. A japán légierő teljesen ura a helyzetnek. A Jünanból érkező észak-amerikai légierő egyáltalán nem vészt. A határozatlan a japánokra kedvező erőviszonyt.

Buenos-Airesből jelenti: (MTI.) A

Stefani Iroda jelenti: Az angol-szász kereskedelmi tengerészet hiányának részbeni pótlására, mivel az új hajóépítés egyáltalán nem kielégítő, Washington és London erős nyomást gyakorol a délamerikaiakra, szállítóhajók átengedése érdekében. Most Chile a sor, amely kénytelen átadni az Egyesült Államoknak kereskedelmi hajóhada három legjobb egységét. Anglia viszont megszerzte a chilei nagy uszóhajómenedéket, amelyet Ausztráliába akarnak áthelyezni. Egy chilei képviselő tiltakozott a terv ellen. Kérte a köztársasági elnököt, hogy az ország gazdasági helyzetének szempontjából hátrányos hajóeladásokat szüntesse meg.

De Gaulle és Giraud között változatlanok az ellentétek

Londonból jelenti: (B. T.) De Gaulle tegnapi beszédét mondott, amelyben meglehetősen éles hangon körvonalazta Giraud tábornokkal való megbeszélésének két feltételét. Az első feltétel az, hogy a találkozóknak Algírban kell megtörténnie, a második pedig az, hogy a megbeszélést érkezőleg keretében folytassák és mindkét részen más feltevés tényezőik is ott legyenek. Ha Giraud

ezt a két követelést elfogadja, akkor De Gaulle Catorux tábornokon kívül még legalább 3 tábornokot visz magával a megbeszélésre. Egyébként úgy tudják, hogy Giraud tábornok is bevonja munkatársait az érkezőleg tanácskozásai-ban. Londonban megjegyzik, hogy a két tábornok között az ellentét változatlan.

Változások az angol-szász hadvezetőségben

Amszterdam. (MTI.) A Német TI Cunningham altábornokot, a brit 3. hadsereg volt parancsnokát ismét kinevezték a libiai hadsereg parancsnokává.

Amszterdam. (MTI.) A Német Távírási Iroda jelenti: Az északamerikai híriroda jelentése szerint Harry Incolle vezérőrnagyot kinevezték Frank And-

rews tábornok utódjává. Andrews tábornok repülőgépszerencsétlenség során életét veszítette.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Ficcini repülő hadtesttábornok, a szlovéniai és dalmát olasz légi erő parancsnoka, repülőgép szerencsétlenség során életét veszítette.

Nem lehet megalkudni a szocdemekkel!

A „Nemzeti Ujság” egyik korábbi számában határozottan elutasító cikk jelent meg a szociáldemokrácia és a liberális-polgári elemek nagy népfront-tervével szemben. A kérdés azóta is a belpolitika színpadán szerepel. A Nemzeti Ujság alábbi újabb cikke pontot tesz a tervezetésekre.

Azután a nagy lelkesedés után, amely hetek óta bizonyos nemzeti irányú polgári, valamint liberális és szociáldemokrata lapokban folyt az ugynevezett politikai összefogás érdekében, bizonyos érdeklődéssel lehetett várni, mi lesz a mondanivalója május elsején a szociáldemokrata pártnak és ismert vezetőinek? Föl kellett tenni, hogy végre közölni fogják, miben és hogyan látják ennek az összefogásnak lehetőségeit, feltételeit és kereteit?... Most, az eredmény bizony nagyon sovány. A szociáldemokrata párt május elsejei szövege végén ugyan kijelenti, hogy hitet tesz „Magyarország szabadsága és függetlensége, valamint az építés gondolata és a dolgozó társadalmi rétegek együttműködése mellett”, maga a nyilatkozat azonban elejétől végig nem egyéb, mint a régi, már annyiszor hallott marxista jelszavak a régivel persze szelidebb hangú megismétlése, a történelmi materializmus életszemléletének és az osztályharc elméletének kissé óvatos, de azért egészen világos fenntartása.

De talán a párt nagy általánosságban tartott szövegénél is tanulságosabb lehet a politikai összefogás, azaz a szociáldemokráciában való politikai frontalkitűzés elbűvöltje számára az a két cikk, amelyet a Népszava vasárnapi számában két szociáldemokrata vezér írt. A vezércikkben Peyer Károly elmélkedik a szociáldemokrácia ötvenéves magyarországi múltjáról. Ebben van egy figyelemreméltó mondat, hogy ők nem hajlandók semmiféle szélsőség demagógiájával versenyezni, hogy tullicitálják, mert „mi egyszer már a magunk bőrén tanultuk meg, hogy ez veszedelmes játék és ezt jó lesz megjegyezni másoknak is”. Ez a vallomás — hosszú idő óta az első, amely ezen az oldalon elhangzott — igen szép volna, ha nem követné mindjárt az a határozott megállapítás, hogy változatlanul ragaszkodjunk elvi meggyőződésünkhöz, nem tesznek és nem fognak semmiféle irányzatnak engedményeket tenni és haladni fognak a maguk után. Sőt azt is megjegyzik utána mindjárt, hogy ellenfeleik hiába kísérleteznek „a multak eseményeinek eltorzított emlegetésével”. Ez szerinte nevetséges kísérlet, amelyik senkit sem befolyásolhat... Ok igenis vállalják a felelősséget mindazért, amit a multban tettek. Hogy egyebet ne mondjunk, például a Nemzeti Tanácsban és az októberi forradalomban való részvételt, a Kun Béláékkal kötött

egységkormány aláírását, vagy a Peidl-kormányban való közreműködését.) A szociáldemokrata pártra ugylátszik ráillik a híres mondás némi változtatással: semmit sem tanultak, de azt hiszik, hogy mások mindent elfelejtettek!

Szakasits Árpád a munkások véleményét véli ugyanakkor tolmácsolni a hármasságról s ebben igen szép mondatokat ír a munkásságban rejlő morális értékekről és belső idealizmusról, amely „mindenkor kész vagy eszményekért, természetesen a nemzeti eszméért is áldozat vállalására”. Mi ezt nem vontuk kétségbe, ha a magyar munkásról beszél valaki, de hogy a szociáldemokrata párt, vagy annak vezetői eddig valaha is bármiféle áldozatot vállaltak volna a nemzeti eszméért — erről nem tudunk!

De igenis tudjuk, hogy a szociáldemokrata párt és a Népszava mindig a legélesebben állott szemben a nemzeti eszmével és fennen hirdette, hogy nekik „nem kell magyar Magyarország”.

Mindezekben az írásokban és kijelentésekben, szövegekben és cikkekben a legfondosabb kereséssel sem lehet megtalálni például a keresztény szót, vagy célzást a szentistváni állam kereteire, vagy egy ígéretet az osztályharc feladására, vagy a szellemnek és a léleknek az anyag fölött való felsőbbrendűsége mellett hitvallásra. Abból azonban, hogy minden multért vállalják a felelősséget, s hogy elvi álláspontjukhoz továbbra is mereven ragaszkodnak, a keresztény társadalomnak tudomásul kell vennie, hogy semmit sem változtattak régi, egyházellenes álláspontjukon, szekularizációs, felekezeti oktatásellenes követeléseiken s ezeket épp úgy vallják ma is, mint ahogy szembenállnak a keresztény magyar királyság államrendszerével, ősi életformájával s keresztény és nemzeti, társadalmi be rendezkedéseinkkel.

Csodálatosképpen a szövetségés tulsó oldalán hevülő polgári elemek talán tulságosan is rózsaszínű fényben látják a szociáldemokraták állásfoglalását s továbbra is ütik a vasat. A hangos lármá azonban csak a sajtóban mutatkozik, a keresztény magyar társadalom változatlanul idegenséggel és bizalmatlansággal nézi ezt a tervkövacsolást, amelynek sem értelmét, sem célját nem látja.

A Nemzeti Újság erről a kérdéstről már elmondotta a véleményét, amely lényegében csak megismétlése és összefoglalása volt annak a felfogásnak, amelyet a magyar katolicizmus és hivatalos vezetői mindenkor vallottak a szociáldemokráciával, a marxizmussal, s minden velük való politikai játékkal és kacérkodással szemben.

Anélkül tehát, hogy meg akarnók ismételné a már elmondottakat, meg kell állapítani: teljesen téves és hamis az az érvelés, hogy a szociáldemokráciával össze kell fogni politikailag azért, mert az országgyűlésben képviselve van és mert ezt a kormány eltúrte (!) A magyar választójogi törvény az alkotmányosság értelmében ezidőszent olyan, hogy lehetővé teszi a pártok keletkezését s azok jelöltjeinek megválasztását. Ebből azonban a keresztény nemzeti po-

litikára semmiféle kötelezettség nem hárul az iránt, hogy akármelyik országgyűlésen képviselt párttal politikai összefogást kellene rendeznie.

A másik, amit meg kell mondanunk: senki sem akarja a keresztény nemzeti politika egységéből a magyar munkásságot kirekeszteni. Ellenkezőleg, minden törekvésünk oda irányul, hogy őket a keresztény elveknek, a nemzeti felfogásnak megnyerjük, ennek azonban egyik legfőbb akadálya éppen maga a szociáldemokrata párt, amelyet mi a magyar munkássággal sohasem azonosítottunk, de amely sajnos, a magyar munkásság egy részét még mindig uralma alatt tartja. Ennek oka és töreénete pedig az, hogy a munkásság szakszervezeteinek nagy része teljesen a marxista vezetés, befolyás és szellem hatalmában van. Ezt mutatta meg az a tény is, hogy a Szakszervezeti Tanács annak idején, mikor módjában lett volna, hogy nyíltan nemzeti alapra helyezkedjék, egyáltalában nem olyan nyilatkozatot tett, amit vártak tőle, hanem mindenféle köntörfalazásokkal, fenntartásokkal és kibujókkal próbált élni, míg végül is nyilatkozatát elfogadhatatlanná tette ugy a magyar kormány, mint a keresztény nemzeti közvélemény előtt. Amikor tehát mi a munkásságot

igenis be akarjuk kapcsolni a nemzeti életbe, ennek egyik legfőbb feltétele a szakszervezeteknek a szociáldemokrata párt uralma alól való felszabadítása, az állami munkaközvetítés tökéletes megszervezése, a munka szabadságának biztosítása minden párturalommal szemben s a munkásság felszabadítása, az állami munkaközvetítés tökéletes megszervezése, a munka szabadságának biztosítása minden párturalommal szemben s a munkásság felszabadítása a marxista pártkötelezettségek, pártadók és egyéb kötelezettségek alól.

Meg vagyunk győződve róla, hogy ha a munkásságot a szociáldemokrata párt uralmából a szakszervezetek igazi szabadsága útján felszabadítják, a munkásság meg fogja találni a maga keresztény és nemzeti irányu szervezkedésének formáját. Akkor is így lehet majd az ipari munkásság nagy erőtényezőjét a nemzeti közéletbe igazán és szervesen bevonni, nem pedig olyan elméleti, politikai egységekkel, amelyet józanészű magyar emberek komolyan nem vehetnek s amelyeket legfeljebb valami politikai ábrándozásban, vagy a tárgyilagos ítélkezést kizáró révületben lehet elképzelni.

Hogyan is állunk a vallásszabadsággal a Szovjetunióban

Diszes könyvvel akarják félrevezetni a közvéleményt, de a hírhedt tizparancsolat mindent leleplez

Rómából jelentik: A *Popolo d'Italia* írja: A *Basler Nachrichten* című svájci lap Wallace kijelentésével foglalkozva, mely szerint a Szovjetunió területén visszaállították a vallás szabadságát s ilyenformán a jövőben kilátás nyílik vele keresztény alapokon való együttműködésre, emlékezett azokra a gyilkolásokra és különböző kegyetlenkedésekre, amelyeket a bolsevista uralom a papság ellen elkövetett. Bezárták és megszenteltlenítették a templomokat, lehetetlenné tették a vallásgyakorlatot, megtiltották, hogy egyetlen vallásos tárgy könyv is megjelenjék. Azt hírdették, hogy az orosz nép „felvilágosult” s nincs szüksége többé vallásra. Mi történt azonban 1941 júniusá után, amikor megindult Oroszország ellen a német támadás? Az előrenyomuló német csapatok felismerve, hogy a szovjetpokolban elnyomott nép vágyakozik az Istenre, a vallásra, haladéktalanul visszaállították a szabad vallásgyakorlatot és az orosz nép egyszerre félredobja a reája kényszerített Lenin és Stalin képeket, újra elővette és kegyetlenesen viszatette mindenütt a lakásaiban a régi helyére a szent ikonokat, amelyeket addig elrejtgetve őrizett. A szovjetorszag kormányzat erre felhagyott a vallásellenes propagandával. S utána még nagyobb meglepetést keltett az a fényűző kiállításban megjelent könyv, amely a következő címet viselte: „A vallásszabadság Oroszországban.” A

könyv természetesen azt akarja bizonyítani mindenáron, hogy Szovjetorszagban teljesen szabad vallásgyakorlat uralkodik. Az illusztrált és luxuskivitelű kötet igen számos fényképfelvételeket is tartalmaz, amelyek oroszországi templomokat és más szent helyeket s magasrangú egyházi személyeket ábrázolnak. Ez a könyv azonban nyilvánvalóan szemfényvesztés, mert a valóságban semmi sem változott Oroszországban: Moszkva 454 ortodox templomából mindössze 25 van nyitva és ebbe beletartoznak azok is, amelyek aörösök szakadarságot szolgálnak. Ezeknek a nyitvatartását is azért vélik célirányosnak, mert megmutogathatják őket a jóhiszemű idegeneknek és becsaphatják őket. Érdekes különben, hogy Szovjet-Oroszországban minden vallásellenes propaganda ellenére is az 1936-os népszámlálás alkalmából a lakosok 70 százaléka vallotta magát „istenhívőnek”. Arra vonatkozólag egyébként, hogy az ugynevezett „szabad” vallásgyakorlatról a szovjet-területen képet kapjunk, maradjunk csak Moszkvánál. A szovjetorszag fővárosának négymillió lakosa van, s ennek a roppant lélekszámának mindössze 25 templom áll a rendelkezésére. Ehhez az egyszerű tényhez felesleges minden hozzáfűzés!

De álljon itt bizonyítékul még valami: Sztalinék tizparancsolata az iskolások számára. Ez mindennél jobban megvilágítja a vallás helyzetét a Szovjetunióban.

Bolsevista tizparancsolat iskolás gyermekek számára

(Német Távirati Iroda.) A *Novedada* című Lisszabonban megjelenő katolikus lap közli a Szovjetunió iskolás gyermekeinek tizparancsolatát, amely a

Mozik műsora:

APOLLÓ: A tigrisek ura,
BELVÁROSI: Egy asszony visszanez,
KORONA: A nőnek mindig igaza van
CASINO: Karosszék.

következőképpen hangzik:

1. Ha jó tanuló akarsz lenni, légy istentagadó, mint Lenin és Sztalin.
2. Ne törd soha, hogy templomba hurcoljanak.
3. Ha a szüleid vallásos cselekményekre akarnak kényszeríteni, fordulj a GPU-hoz.
4. Jelented fel az államnak mindazokat az ellenségeit, akiről tudod, hogy valamely vallásfelekezet követői.
5. Aki istentagadó, az hő követője Leninnek és Sztalinnak.
6. Minden istentagadó tanuló hordja az istentagadók jelvényét.
7. Ha papot látsz, ujjal mutass rá, mint a proletariátus legnagyobb ellenségére.
8. A jó istentagadónak ismernie kell a szovjetrendszer tanításait.
9. El ne felejtöd, hogy a papok forradalmunk legnagyobb ellenségei.
10. Minden istentagadónak készen kell állnia arra, hogy fegyverrel kezében megvédelmezze a rendszert belső és külső ellenségek ellen. (MTL.)

Nagyszabású műsoros estet rendez a MANSZ nagyváradai vasutas csoportja

Nagyvárad, május 6. A MANSZ nagyváradai vasutas csoportja munkaprogramja keretében nagyszabású műsoros előadást rendez a szegény gyermekek felségelyezésére. Az előadás szombaton és vasárnap délután 6 órai kezdettel lesz a MAV alműhely dísztermében. Színpad kerület Huzska Jenő nagysikerű operettje a Gyergyói bál. A darab szereplői között a vasutas társadalom legjobbait találjuk. A MANSZ vezetője erre az alkalomra igyekezett az egész vasutas társadalom közreműködését megnyerni. A nagy érdeklődésre való tekintettel a részletekre még visszatérünk.

Közel 600 pengőt gyűjtött a monospetrii „Katalás” leányegyesület a templomi főoltár átalakítási céljaira

Monospetri. A monospetrii „Katalás” leányegyesület elismerésreméltó tevékenységet fejtett ki a legutóbb megrendezett tanfolyam lezárása után, amennyiben közel 600 pengőt gyűjtött össze a templom Szűz Mária szobrának rendbehozatalára és a főoltár átalakítása céljára.

Május első vasárnapján az egyesület 58 leánytagja egyenruhában jelent meg az új tagok felvételi ünnepségén. A május 23-án tartandó bihari leánynapra tömeges felvonulással vesznek részt a leányegyesületi tagok.

Az egész munkának és ünnepségnek rendezése Baróthy Mária, „Katalás” vezető tanítónő érdeme.

Valódi svájci órák **Blóz Zoltánnál** Ezüst dísztárgyak
Szt János utca 3. sz.

Modern ékszerek készítése és alakítása. Órákat aranyból, platinából, ezüsből gyönyörű kivitelben készítenek.

Egy millió főnyi hadsereget vontak össze a japánok az orosz-japán határon

Kiürítették a németek Krimszkaja városát. Pont du Fahstól délkeletre teljesen megtartották állásaikat a tengely csapatai

Roosevelt találkozni kíván Stalinnal

Csungking. (Bud. Tud.) A csungkingi kormány lapja azt állítja, hogy a japán-orosz határon egymillió főnyi hadsereget vontak össze a japánok. Jelentős japán csapatokat vontak össze Koreában és Szachalinban is.

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Newyorkból jelentik: Davies, akit Roosevelt Stalinhoz küldött, azt a megbízatást is kapta, hogy Roosevelt személyes meghívását átadja Stalinnak. — Roosevelt találkozni kíván Stalinnal és a találkozási esetleg Churchill is meghívja.

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint az angol hírszolgálati iroda a szövetségesek északafrikai főhadiszállásáról jelentik, Giraud elutasította De Gaullenak azt a kérését, hogy Algírban találkozzanak. Giraud ragaszkodik ahhoz, hogy a találkozás valamilyen más helyen történjék.

Megélénkült a harci tevékenység a keleti arcvonal több szakaszán

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Az időjárás és az útvíznyomok javulása következtében a keleti arcvonal több szakaszán megélénkült a harci tevékenység. A Kubantól délre a bolsevisták páncélos támogatás nélkül támadtak és ezért csaknem teljesen felmorzsolódtak. A miuzsi szakaszon német gránátosok 21 kiserődállást kifüstöltek, személyzetüket megsemmisítették. Oreltől délre két szovjet zászad állásait felgöngyölítették. Leningrád térségében meszezhordó lövegek lötték Kirov fegyverkezési üzemét. Az üzem egyetlen lángtengerré vált.

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelenti a Német TI. A véderő főparancsnoksága közli: A kubáni hídfő keleti arcvonalán a szovjet súlyos támadásai kedden átmenetileg alábbhagytak. Május 3-án és 4-én lezajlott harcokban egyedül a német hadosztály szakaszán 28 ellenséges páncélost semmisített meg. Május 4-én kora reggel a krimszkajai arcvonalszakaszon álló csapataink egy a várostól nyugatra fekvő régóta előkészített és kiépített védelmi állásokba vonultak vissza. Krimszkaját valamennyi fontos berendezésének elpusztítása után kiürítették. Az Ilmen-tótól délre több ellenséges támadást vertünk vissza. A légiőro folytatta támadásait az ellenség utánpótlása ellen. Május 3-án 75 szovjet gépet löttünk le.

A tuniszi arcvonalon a középső szakaszon az ellenség páncélos erőivel támogatott támadást indított a német-olasz állások ellen. A támadásokat visszavertük. A többi frontszakaszon mindenütt csekély tevékenység folyt.

A brit és amerikai légiőro katonailag hatástalan nappali támadások során, amelyeket a francia és belga partvidék két helysége ellen intéztek, saját veszteség nélkül öt gépet veszített légiharcokban. További két brit bombázógépet a norvég partok felett semmisített meg. A brit bombavető az elmúlt éjjel nyugat-németországi területet támadtak, főleg Dortmundot. A bombák a város lakónegyedeire hullottak. A lakosság veszteséget szenvedett. A városban nagyobb épületkárok keletkeztek. 36, tulnyomórészt négy motoros bombázógépet lelőttek. Német nehéz harci-

gépek nagyobb köteléke támadta a május 5-re virradó éjjel Dél-Anglia több katonailag fontos célpontját. Német búvárhajók az északi At-

Ferrville ellen kezdtek támadást az amerikai csapatok

Zürich. (Bud. Tud.) Mateur elfoglalása után az amerikai csapatok támadást kezdtek Ferrville ellen. Az amerikai és francia csapatok másik csoportja Mateurtól délkeleti irányban kanyarodot el és előérsei Tebeurba vidékén törnek előre. — Az amerikai páncélosok előérsei 20 kilométerre megközelítették Bizertát.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A tuniszi arcvonal északszakaszán a német csapatok által most elfoglalt

új állásrendszer Mateurtól északkeletre lévő nagy tavak hadászati előnyeit használja ki, lényegesen rövidebb és sokkal könnyebb megvédeni, mint az előző állásokat. Az új állások Mateurtól közvetlenül keletre húzódnak. A tengelyhatalmak most sokkal közvetlenebbül támaszkodhatnak ellátó központjaikra.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A tuniszi harciterületen az ellenség kedden az új arcvonal ellen páncélos és gyalogsági erőkkel támadást kísérelt meg, de támadásait abbahagyta, amint érintkezésbe lépett a német védő erőkkel. A Karaet-tótól északra a britek zászlóaljnyi erővel áttörést kíséreltek meg, amelyet minden nagyobb megerőltetés nélkül visszavertünk. Egy francia hadosztály megtámadta a német állásokat és néhány kisebb betörést ért el, de ezeket azonnal kiküszöböltük és az ellenséget déli irányban visszavetítettük.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Pont du Fahstól délkeletre indított támadások ellenére a tengelycsapatok teljesen megtartották állásaikat. A támadók súlyos veszteségeket szenvedtek. Kilenc brit harcokcsit lángborítottak. Mateur térségében a tengely légiőro hét páncélost, nyolcvan csapatokkal és hadianyaggal megrakott teherkocsit szétromboltak. Tabarka kikötője közelében lángborítottak egy angol gyorenaszadot. Öt angol repülőgépet lelőttek, ezekből kettőt a légelhárítók.

Ezeknek a kemény időknek véres áldozatait a győzelem fogja jutalmazni

Megújították hűségüküket az olasz faszisták

Róma. (MTI.) Az egész római fasizmus megmozdult a szerda délutánra kitűzött nagyszabású Adunata alkalmával. A hivatalokat és üzleteket délután egész Rómában bezárták és a faszista szervezetek tagjai a központokban gyülekeztek, majd testileg kivonultak a Piazza Veneziaára, ahová a város minden részéből nagy tömeg gyűlt össze. Közben a római Adriana színházban Carló Scorza a faszista párt főtitkárának elnöklésével ülést tartottak a megyei és tartományi vezetők, akik ünnepélyes keretek között megújították a Duce-nak tett hűségüküket. Utána kivonultak a Piazza Veneziaára. Mussolini néhány perccel hat óra előtt jelent meg az erkélyen. A több percekig tartó Duce! Duce! kiáltással fogadta. A lelkes tüntetés megújult akkor is,

amikor a faszista párt főtitkára saluta al Duce felkiáltást rendelt el. Az éljenzés lecsillapodtával a Duce szólt a tömeghez és ezeket mondotta:

— Lelkes hangotokból érzem a régi és töretlen hitet és azzal együtt a legteljesebb bizonyosságot.

A tömeg erre harsány Igen, Igen felkiáltással válaszolt.

— Ezeknek a kemény időknek véres áldozatait a győzelem fogja jutalmazni. Ez olyan igaz, mint ahogyan igaz az Isten és ahogyan halhatatlan Olaszország. Ma hét esztendeje is együtt voltunk ezen a téren, hogy megünnepeljünk egy hadjárat győzelmét befejezését, amelyben szembeálltunk egy egész világgal és új utakat nyitottunk a civilizációnak. A nagy vállalkozásnak nincs vége, ha-

nem csak félbeszakadt. Én tudom, hogy millió és millió olasz egy betegségben szenved, amelynek a neve: afrikai betegség.

— Igen! Igen! — kiáltott fel a tömeg.

— A jelen pillanat kategorikus parancsai a következők: Tiszteletadás a harcolók iránt. Megvetés azokkal szemben, akik kivonják magukat a harcból és golyó az árulóknak, bármilyen rangjuk legyen is. Ez az én akaratom és biztos vagyok benne, hogy a ti akaratotok is ez.

A Duce beszédének zárószavaira ismét többször igennel válaszolt a tömeg, majd éltette a fasizmus vezérét, aki még többször megjelent az erkélyen és mosolygó arccal magasba lendült kézzel fogadta a tömeg éljenzését.

Szovjet üzemekre vezethetők vissza a szófiai merényletek

Berlin. (MTI.) Illetékes német helyen közlik: Berlin nem kíván a hivatalos bolgár állásfoglalás elé vágni, azonban német politikai körök azon a véleményen vannak, hogy a legutóbbi szófiai merényletek a szovjet üzemekre vezethetők vissza. Berlini vélemény szerint Bulgária szilárdan a tengelyhatalmak oldalán áll és ha szükséges hajlandó erejét a közös harc szolgálatába állítani.

Szófia. (MTI.) A Német TI jelenti: A bolgár főváros lakosságához intézett rádiófelhívás közölte, hogy a most folyó rendőrségi akció korlátozásokat von maga után. A fővárosban hónapok óta garázdálkodik egy ide-

gen ügynökökből álló társaság, amelynek tagjai a bolgár hazafiakat orvul megölik. A terroristákkal most végérvényesen végeznek. A tisztogató akció valószínűleg szerda este fejeződik be.

Szófia. (Interinf.) Kedd délelőtt a bolgár minisztertanács rendkívüli ülést tartott. Ponteff ezredes, a merénylek utolsó áldozatának temetése délután 3 órakor volt. A temetésen a legközelebbi hozzátartozók és a hivatalos gyászolók jelenhettek meg. A rádió kedden minden órában felszólította a főváros lakosságát, ablakait tartsa zárva és a lakásokat ne hagyja el. A forgalom teljesen szünetel. Szófia lakossága teljes megértéssel vette

tudomásul az intézkedést és fegyelmezett magatartást tanúsít.

Szófia. (MTI.) A Német TI jelenti: Szófiában kedden és szerdán általános rendőri házkutatást hajtottak végre. A házkutatás teljes rendben folyt le és jó eredménnyel végződött. Az újságok két napon át nem jelenhettek meg.

Szófia. (MTI.) A szófiai rendőrfőnök legutóbbi rendelete szerint azokat, akikre üzérkedést bizonyítanak rá, a lomi kerületben internálják és az árvizes vidéken megkezdett újjáépítési munkálatokkal foglalkoztatják. A foglalkoztatás napi 16—18 órák munkaidő keretében történik.

Nincs hely! Nincs hely!

Sok Kolozsvár felől jövő utas szállt le a délutáni gyorsról s nem is volt nagy tolongás a lépcsőn, mikor türelmesen vártam a pillanatot, hogy felkapaszkodhassam. Közben aggódva érdeklődtem a leszállóknál, vajjon lesz-e hely a kocsiban, de ők nem sokat hederítettek rám, mindenképpen a maga dolgával volt elfoglalva: ki bőrdnődöt cipelt, ki hordárért kiáltott, ki tükrözve jártatta tekintetét a tömegben, hogy vajjon várja-e őt szívrepesve valaki. Olyan is volt, aki a lépcsőről egyenesen hozzátartozója karjaiba borult — senki se csinált magának gondot abból, hogy én, vadidegen utas, állok-e Nagyváradtól Budapestig, vagy pedig sikerül ülőhelyre szertennem valahol... Nem is vettem ezt tőlük zokon, hogy is lehetne elvárni valakitől, hogy bár foghegyről odavesse az érkezés izgalmában, hogy „akad hely, kérem”, vagy: „a harmadik fülkéből leszállt néhány utas”, vagy: „tessék más kocsiban kísérletezni, itt hiábavaló minden erőlesztés”... Tulzolt az igény ekkora áldozatkésztséget, ekkora figyelmet követelni valakitől...

Teljesen tájékozatlanul cihelődtem hát fel a lépcsőn s lohola iparkodtam végig a folyosón, hogy a hirtelen kirobbanó vad versengésben elhódítsak magamnak egy helyet, de minden fülke ajtajában rideg és közönyös alakok álltak őrt s ha bent üresen tátongtak is az ülések s fent a polcokon széles részek voltak is a bőrdnődök között, ezt a kurta válszt kaptam mindenütt:

„Nincs több hely”...

Elég gyakran utazom, ismerem ezt a módszert és ismerem ezeket az önzés és hazug arcokat, a kényelemszeretet és a telhetetlenség ez iszonyatkeltő bajnokait; mintha mindig ugyanazok volnának, mert egyformán pöffeszkedők és kíméletlenek, egy minden közösségi szellemet, minden szeretetet, minden segíteni-akarást nélkülöző társadalom egyhuron pendülő torzalakjai... Néha elhagy a béketűrés velük szemben, megütközöm és keményen csatázva vivom ki jogaimat, de most fáradtan és gondterhesen indultam utra, a csüggedés érzése hatalmasodott el rajtam: ma nem harcolok, nem érdemes, beletördök sorsomba, állok inkább kint a folyosón, találokra helyezkedve el egy fülke előtt, hátha Püspökladány-nál vagy Szolnoknál tisztul valamelyest a helyzet s kibőjtőlök magamnak egy kis pihenést.

Ügyet se vettem tovább a fülkére, amelytől kerberszi eréllyel utasítottak el és áhitattal néztem az elsuhanó tájat, a gyönyörűsége tavaszt, amelyben a boldogabb jövő ígérete sarjad... De Berettyóújfalunál ernyedni kezdtek inaim a hősies strázsálásban s önkéntelenül bekémleltem a fülkébe, ahol kényelmesen terpeszkedtek az utasok s egy hely üres volt, biztalan és csalogatóan üres... Vártam egy negyedórát s a helyet nem foglalta el senki. Illedelmesen benyitottam s szerényen érdeklődtem az ülés jogi helyzete iránt, de azt a válszt kaptam, hogy foglalt. „Már nagyon elfáradtam — feleltem — pihe nek addig amíg valahonnan, talán az étkező kocsiból visszaérkezik a tulajdonos”. S letelepedtem. Szemben velem egy ur ült, mellette egy hölgy s

legszele az ablaknál egy Bocskay-ruhás, nyolc-kilenc éves kislány. Az úr villámló szemmel mért végig engem, a pimasz betolakodót, dühösen dörmögte a bajusza alatt, hogy „hiába magyaráz az ember”, de én most már megmakacsoltam magam és nem tágitottam. Már félig elszederedve állapítottam meg, hogy egy kis család ül velem szemben, s gyöngéd érzéseim támadtak irántuk, mikor egy másik Bocskay-ruhás kislány állt meg előttem, hét éves lehetett, szakasztott mása az ablak mellett ülő gyerekek, s erőlyes, követelő hangon szólt hozzám:

— Tessék felállni, ez az én helyem. Felnyitottam a szemem s nem tudtam hová lenni a csodálkozástól. A gyerek komolyan és öntudatosan állt, az apja mögötte feszülten figyelt, én azonban villámgyors mérlegelés után úgy döntöttem, hogy elveszem vele

és hatalmas hátvédjével a harcot.

— Ulj csak kislány a testvéred mellette. Két gyerek el kell, hogy térjen egy helyen, szüleivel egy sorban, ha másként idős emberek állni lennének kénytelenek.

Az apa szikrázó indulattal csattant fel: Micsoda beszéd? Ők már messziről utaznak, adjam át a gyermeknek a helyet!

— Most már, — feleltem nyugodtan — hogy tudom, ki tart igényt erre az ülésre, nem qdom át... Különben is a szabályzat úgy írja elő, hogy szükség esetén négy felnőtt is el kell, hogy térjen a három ülésen. Annál inkább elier két felnőt és két gyerek.

A kislány erre bátyja mellé kuporodott az apa azonban a kalauzhoz fordult jogorvoslatért, de nem kapott... Én befejezettnek tekintettem az ügyet, pedig nagy leckéztetések parázsló szavai égettek belül... Az önzésnek, a mások semmibe-vevésének ebben a légkörében nevelik nálunk a gyerekeket? Bocskay-ruhába öltöztetjük őket? Árpádnak és Zsoltnak keresz-teljük, mint ahogy kis utitársaimat is

hívják, nagy szólamokat szavaltatunk velük s ezzel eleget tettünk kötelességeinknek a nagy közösség iránt, amelyet nemzetnek nevezünk?... Haragos ellenfelem, aki tisztviselői féltéggel utazott, bizonyára remek hazafinak érzi magát; nagy önteláldozással veszi fel minden hónapban a közösségtől kapott illetményeit s hősiesen védi azokat a helyeket is, amelyek már nem illetik meg őt... Mindenki tönkretehet, elpusztulhat körülötte, a vasuti ülőhely jelentéktelennek látszó vonatkozásában éppúgy, mint komolyabb érdekek sűrűdésének területein is, s csak saját szempontjai világitanak utmutatóként cselekvéseiben. Hol vagyunk attól a felfogástól, amely a tényleges joggyakorlásában is mérsékli magát, ha ezzel mást szerény létezéséhez segíthet? Hol vagyunk attól, hogy a vasuti fülkében valaki szívélyesen helyet kínáljon:

— Tessék uram, ez az én helyem ugyan, de ön fáradtnak látszik s én már ültem eleget... (j. b.)

Miniszteri kiküldött vizsgálja felül a Rimanóczy-alapítvány városi kezelését

Rövidesen megjelenik a Hivatalos Lapban a közigazgatási tisztviselők véglegesítése

Nagyvárad, május 6. Mint ismeretes, dr. Soós István polgármester és dr. Hlatky Endre főispán, a hét elején Budapestre utaztak több fontos közérdekű ügy elintézésére.

A főispán és polgármester csütörtökre jöttek haza.

Megkérdeztük dr. Soós István polgármestert budapesti utazásuk céljáról és eredményéről, a polgármester a következőket mondotta:

A törvényhatósági bizottság április 30-iki ülésén kimondta, hogy a nagyvárad-i iparostanonciskola sürgős felépítése ügyében felir a kultuszminiszterhez és felkéri a főispánt és polgármestert, hogy ezen ügyben személyesen járjanak el. Ezen az alapon kihallgatást kértünk Szinyei Mersé Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól, aki bennünket hétfőn d. e. 11.45 órakor fogadott. Előzetesen informáltattuk magunkat a kultuszminisztérium műszaki ügyosztályán és megállapítottuk, hogy mindössze 200.000 pengőre van szükség, hogy az építkezési munkálatok befejeztesenek. A kihallgatáson ismerttettem Nagyvárad ipari és kereskedelmi jellegét, az épület befejezésének nemzeti érdekét, a magyar iparoktatás fontosságát és kértem a kultuszminisztert, a főispán úrral együtt, hogy minden lehető kövesen el, hogy még a folyó évben az építkezés befejezést nyerjen. A miniszter teljes jóakarattal hallgatta meg előterjesztésünket és megígérte, hogy a pénzügyminiszterrel érintkezésbe fog lépni és reméli, hogy ezt az ügyet el tudja intézni.

Ugyanezen alkalommal szövéttetem a miniszternek a nagyvárad-i műszaki főiskola kérdését és kértem, hogy a költségvetés tárgyalása alkalmával erre a célra valamelyes összeget vegyenek fel. Ezen ügyben különben igen hasznos és értékes megbeszélést folytattunk illetékes tényezőikkel.

Végül a miniszternek köszönetemet fejeztem ki azért, hogy a tanítók házának befejezési munkálataira megfelelő összeget biztosított, úgyszintén, hogy az anyagiutalásról gondoskodott s így remélhető, hogy 1943. évben ez az épület

is végre építhetősleg befejezést nyer.

A kultuszminisztérium műszaki ügyosztályán eljárunk, kedvező eredményel a Gillányi-uti elemi iskola építése ügyében. A minisztérium az építési anyag kiutalását véleményezte.

Hasonlóképpen a belügyminisztérium kedvezően véleményezte a városi bérpalota és a tüzoltószertár építési anyagának kiutalását és így remélhetőleg ezek az építkezések, minden nehézség dacára már az idén megtörténnek.

A belügyminisztériumban igen sok fontos városi ügyet tárgyaltunk le. A közigazgatási tisztviselők véglegesítése készen van és az a napokban meg fog jelenni a Budapesti Közlönyben. Az üzemek tisztviselőinek személyzeti ügyét is letárgyaltuk és a minisztérium előterjesztésünktől jóindulatulag és megértéssel fogadta. A belügyminisztérium tudomásul vette a szentandrási gazdaság átvételének kérdését. Jóváhagyta elvileg a kolozsvári operaház vendégszereplésére felvett póthitel megszavazását. A Rimanóczy alapítvány ügyében az alapítvány ügyosztály főnökét, Szitás Jenő min. osztályfőnököt meghívtam, hogy személyesen jelenjen meg Nagyváradon és állapítsa meg és győződjön meg az eddigi eredményekről, hogy így együttesen foglaljunk állást a fürdő és szálloda hasznosítása tekintetében.

Az alapítvány-ügyosztály főnöke megígérte kérésre, hogy személyesen fog kiszállni Nagyváradra és személyesen fog a kérdésben, a felügyelő bizottság meghallgatása után állást foglalni.

Ugyancsak tárgyalást folytattunk a belügyminisztériumban és a honvédelmi minisztériumban a katonai építkezésre átengedett területek ügyében.

Több ezemélyi ügyet sürgettem meg a minisztériumban, kedvező eredményel.

A kereskedelmi minisztériumban elvileg jóváhagyták a Tisza István ut (v. Aradi-ut) burkolási munkálatait úgy, hogy ezen munkálatok is még az idén el fognak készülni.

Az ipariügyi minisztériumban Pétery min. osztályfőnökkel nagy jelentőségű

tárgyalást folytattunk a Bisztra vízerő kiépítése tárgyában. E tekintetben a földművelésügyi minisztérium és az ipariügyi minisztérium kedvezően foglalt állást úgy, hogy rövidesen megkapjuk az átiratot, amely már a miniszter utasításával megfelelően a további intézkedéseket meg kell, hogy tegyük.

Hasonlóan tárgyalást folytattunk a gázgyár ügyében, tekintettel a Bihar megyében eszközölt furrásokra és az eddigi eredményekre.

A minisztérium jóváhagyta a Kertvárosban iskola céljára megvásárolt ingatlan ügyét.

A közellátásügyi minisztériumban hűs, zseir és bérhizlalási ügyekben jártunk el.

A Textil Központban eljártam a városi altisztek ruházatának kiutalása ügyében és sikerült a városi fürdők részére megfelelő szappankiutalásról is gondoskodni.

Sikorszky is szükségesnek gondolja az emigráns lengyel kormány átalakítását

Genf. (MTI.) A Daily Express értesülése szerint, Sikorszky belátta az emigráns kormány átalakításának szükségességét, hogy azzal a szövetségesek egységét megóvják.

Prága. (MTI.) Mint a Német Távirati Iroda jelenti, Hajek prágai orvosnár nyilatkozott a katyni vizsgálatról. Kiemelte nyilatkozatában, hogy a bizottság tagjainak teljes mozgási szabadságuk volt. A lengyel tisztknél talált okmányok a hőrtáskákban épen maradtak: mert a holttestek finom homokban voltak eltemetve. Az iratok jól olvashatók. A bizottság orvostagjai abban a meggyőződésben tértek haza, hogy a 12.000 lengyel tiszt tragédiája az egész művelt emberiség gondolkodásában a legmélyebb nyomot fog hátrahagyni a katyni borzalom idejéről.

Emlékezzünk LAJCSÁK FERENC püspökre

Száz éve halt meg a kiváló váradai főpásztor

Ez év május havának 5-ik napján volt száz esztendeje, hogy Lajcsák Ferenc latin szertartású nagyváradai püspök befejezte áldásos életét. Földi maradványai a nagyváradai kapucinus templom kriptájában várják a feltámasztás angyalkürtösét, életének alkotásai pedig szinte lépten-nyomon figyelmeztetnek bennünket arra, hogy mennyire igazuk volt a kortársaknak, akik benne Szent Ágoston tudását, Szent Ambrus bátorságát, boromei Szent Károly nagylelkűségét és arany-szajú Szent János lelkes buzgóságát fedezték föl. Mi, nagyváradiak ne feledjük ezt a kiváló egyházfőt, aki talán éppen városunkért fejtette ki szentségre törekvő papi lelkének leg-alaposabb munkásságát.

Lajcsák püspök életének állomásai a következők voltak:

Földi életútja a hontmegyei Selmecbányáról indul el 1772 december hó 19-én. Szülővárosában és Eger iskoláiban végezte középiskolai tanulmányait, Pozsonyban bölcséletet hallgatott s mint kitűnő diák lépett 1789-ben az esztergomi főegyházmegye papnövendékeinek sorába. 1795-ben szentelték pappá, Lévára került káplánnak, ahol buzgóságával és szónoki sikereivel annyira kitűnt, hogy Battyány József érsekprimás Kondé Miklós mellé osztotta be a Budán működő érseki helytartóságon. Lajcsák Ferenc innét Kondé Miklóssal 1801-ben Nagyváradra került, 1803-ban szemináriumi igazgató, 1807-ben kanonok, majd 1814-ben megvált a szemináriumi igazgatóságtól és tíz évet a csendes elvonultság, imádság és lelkipásztori munka nagy kincsével töltötte ki. 1825-ben rozsnyói püspök, majd másfél év múlva a nagyváradai egyházmegye élére rendelte őt az Egyház bizalma s püspöki megyéjét 1842 december 31-ig kormányozta, mikor is tekintettel súlyos betegségére, a nagyváradai kapucinus rendház csendes falai közé vonult vissza, ahol 1843 május hó 5-én befejezte Isten és a kereszténység szolgálatában kimerített életét.

Ezek az életadatok magukban üresnek látszó forduló pontok, de mögöttük egy szívós energiájú, küzdeni és szeretni egyformán tudó lelkipásztor életmozzanatai sorakoznak fel.

Lajcsák Ferencben megtaláljuk a szentségre törekvő papi lélek minden komoly önfegyelmét, ügybuzgóságát, áldozatkészségét, valamint a főpásztor híveinek és katolikus egyháznak érdekében a harcokra is vállalkozó bátorságát. Harcait főleg II. József, kalapos király egyházellenes rendeletei következtében volt kénytelen megvívni. Ebben a korban már rengeteg szomorú tapasztalat szemléltette a kelő biztosíték nélkül kötött vegyesházasság következményeit s ő a veszélyes hitközömbőség megakadályozására, több magyar püspök tanácsának és véleményének kikérése után 1839 március 15-én kiadta híres pásztorlevelét, amelyben élénk színekkel és meggyőző erővel igazolta felfogásának helyességét és azt a rendeletét, hogy a lelkipásztorok csak olyan vegyesházasságot részesítsenek ünnepélyes egyházi áldásban, amelynek megkötése előtt a gyermekek katolikus vallásban való nevelésre a biztosíté-

ket megadták. Lajcsák Ferenc püspök e rendelete nagy ellenhatást váltott ki, a püspököt a megyei gyűléseken a családi boldogság megbontójának nevezték, a vitába még a császári udvart is bevonták, sőt 1841-ben Lonovics József csanádi püspök Rómához terjesztette fel az ügyet, ahol sok vita és tanácskozás után a Lambruschini-néven ismert rendelkezés tisztázta a helyzetet.

Lajcsák püspök egyik legnagyobb tettei tulajdonsága mérhetetlen jószívűsége volt. Templomok és iskolák építésére és felszerelésére közel egymillió forintot adott. 107 ezer forintot használt fel a közép- és főiskolai ifjúság segélyezésére, Olasziban és Szilágysomlyón árvaházat alapított, a si-

ketnemákat Vácott neveltette. Bőkezűen támogatta a természeti csapásokkal sújtott községek lakóit, saját költségén új házakat építtetett és azokba népes és derék családokat telepített. Helyt állt az adósokért, támogatta az iparosokat s minden rendelkezésre álló eszközzel azon volt, hogy a keresztény nép anyagi jóléte is biztosítva legyen.

Végül említsünk meg még valamit. 1839. év hamvazószerdáján a kora reggeli órákban irtózatos erejű szélvihar zúgott el Nagyvárad fölött. Ennek ereje ledöntötte a Kálvárián álló nagy keresztet is. Ettől az időtől kezdve a buzgó hívek a kapucinus templomban végezték el a keresztuti ájtatosságot. Mikor azonban Lajcsák püspök látta hogy a kapucinus templom nem elégséges a hívek számának befogadására, elhatározta, hogy a Kálvárián ledőlt kereszt helyére kápolnát építtet. Elhatározásának kivitelezése 40 ezer pengőbe került, aminek 100 éven keresztül szép és tanulságos emléke volt az

a Kálvária-kápolna, melynek építményét napjainkban a végső összeomlás veszélye fenyegeti. Ennél a pontnál ne kérdezzük azt, hogy kinek a bűne a város egyik legnevezetesebb műemlékének lassu pusztulása, hanem a düledező falak, juttassák eszünkbe azt az emberi gyarlóságot, mely a feledés szomorú gyászakarójával fizeti legtöbbször a nagy elődök áldozatos fáradozásait.

Lajcsák Ferencel a katolikus anyaszentegyház egyik legenergikusabb főpapja szállt sirba. Isten és a lelek ügyének buzgó apostola, a szegények és ügyefogyottak bőkezű támogatója, Nagyvárad jóléti intézményeinek atyja, sőt alapítója megérdemli, hogy a százéves évforduló alkalmával emléket szemünk elé állítsuk és nemcsak példája követésére felbuzduljunk. Ne vádoljon bennünket a Kálvária-kápolna düledező fala, ne sikoltsák felénk az épület repedései a legmegérdemeltebb vádat, hogy nem gondoztuk eléggé az értünk felőrölt élet hagyatékait!

P. RÜSS BERTALAN DR.

Késsel sebezte meg szívtelen mostohája a 8 éves ifj. Lovas Gyulát

Névtelen levélben könyörgött egy falubeli az édesanyjának, hogy ne hagyja tovább kinozni a kiszolgáltatott gyermekeket. — Kéthónapi fogháza itélték a mostohát

Nagyvárad, május 6. Mostohaanya és nyolcéves mostohaafia áll szemben egymással ma délelőtt a nagyváradai törvényszék dr. Gavallér László büntető egyesbirája előtt. Az előzmények 1935-ig nyúlnak vissza, amikor Lovas Gyula hegyköztölteki gazda és felesége, Kun Erzsébet felbontotta az egymással kötött házassági közösséget. Házasságukból született kislányukat, ifj. Lovas Gyulát, aki akkor még csecsemő volt, az anyja vitte magával. Évekkel később, amikor a gyermeket már iskolába kellett adni, Kun Erzsébet anyagi helyzete úgy alakult, hogy a gyermek iskoláztatását nem tudta biztosítani, ezért megkérte elvált férjét, aki időközben újra megnősült, hogy vegye magához és írassa be az iskolába a kislányt. Ez meg is történt, körülbelül egy évvel az eset előtt, mely miatt a mostohaanya a vádlottak padjára került. Hogy az miként történt, azt csak a vádlott és a sértett: a nyolc éves ifj. Lovas Gyula vallomásából lehetne kibogozni, a kettő azonban nem fedi egymást.

Nyolc éves sértett a licáság előtt

Utána a sértett, ifj. Lovas Gyula kihallgatására kerül sor.

Pöttömnyi legényke, fejével alig emelkedik túl a bírói emelvény előtt húzódo korlát peremén. Tengerészkek kabátját s ugyanolyan színű, térdén felül érő nadrágot és apró csizmát visel; fején katonásan félrekapott leventesapka. Fegyelmezett „vigyázzban” áll meg a bíró előtt s értelmesen válaszol a feltett kérdésekre. Elmondja, hogy Kügypusztán született, jelenleg Bihar-félegyházán lakik.

— Haragszol erre a nőre? — fogalmazza meg a bíró a gyermek értelméhez mérten a kérdést, mely felnőtt tanuk esetében úgy hangzik, hogy: perben, haragban nem áll-e a vádlottal.

— Igenis, — felel határozottan a gyermek. — Haragszom.

— Miért haragszol?

— Mert elvágta a lábamat s a fejemet is betörte, itt, — mutat a homlokára.

A bíró elébetárja Lovas Gyulánékat a vádat, mely súlyos testisértés miatt kívánja felelősségre vonni a mostohát azért, mert 1942 márciusának egyik napján 8 éves mostohaafia lábába kést vágott és ezzel a gyermeknek 20 napon túl gyógyuló sérülést okozott.

A vádlott, egyszerű, bekötött fejű, hárász-kendős falusi asszony, először azt mondja, nem érzi magát bűnösnek. Ő nem vágta meg a gyermeket, hanem az, játszás közben, a házban tartott nyeletlen kaszába esett, s azzal sebezte meg magát. Arról nincs tudomása, hogy — mint a vádirat mondja — a gyereket ő sebezte volna meg egy feléje dobott konyhakéssel azért, mert az, mosogatás közben, kilocsantotta a vizet a szoba padozatára. Később azonban módosítja vallomását olyanformán, hogy nem tudja, bűnös-e, mert idegességében lehetséges hogy elkövette a tettét, erről azonban nem tud. Szerinte a gyermek nagyon piszkos, rendetlen volt s sok bosszúságot okozott neki.

kórházba vitte. Hat hétig feküdt kórházban.

— Hát édesapád hol volt, amikor a mostohaanyád megsebezett? — teszi fel a további kérdést a bíró.

— Az erdőben volt, tőkét ásní...

— S mit csinált, mikor látta, hogy megsebesültél?

— Káromkodott. Szidta a mostohaanyámat...

Ezzel ifj. Lovas Gyula kihallgatása véget is ér.

Prókay Anna tanítónő a következő tanu. Elmondja, hogy az iskolában egy alkalommal észrevette, hogy az első elemista Lovas Gyulát a társai vigasztalják, becézgetik. Megnézte, mi az oka. Ekkor tudta meg, hogy a gyermek jobb lábán, a térd fölött egy 3—4 cm. hosszú, mély, vágott seb van, amit, a gyermek előadása szerint, a mostohaanyja okozott. A kislány ezután nem jött többé iskolába, ő mintegy 3—4 nap múlva a mostohaanya hívására meglátogatta a családot, de akkor már a gyermek sebé elgennyesedett.

Arra a kérdésre, hogy milyennek ismerte Lovas Gyulánét, azt feleli, hogy hirtelen természetű, ideges asszony a vádlott s másoktól hallotta, hogy rosszul bánik a gyermekkel, üti, veri. Egyébként külsőre nem hanyagolta el a kislányt, az rendesen, tisztán, jól öltöztötteen járt iskolába. A seb eredetére vonatkozólag Lovasné azt mondotta neki, hogy a hadgyakorlatok nyomán az erdőből kimenekült rókák ellen a férje egy óska kaszával védekezett. Ezt a kaszát a házban tartják s a gyerek abba esett bele játszás közben.

Az édesanya, Kun Erzsébet kihallgatására kerül sor ezután. Elmondja, hogy Nagyváradon szolgált, mint háztartási alkalmazott. A kérdéses időben, múlt év márciusának elején, levelet kapott Kügypusztán lakó nővére egy tötteleki asszonytól azzal, hogy küldje el neki, az édesanyjának. A levél, amelyet átnyújt a bírónak, aki azt felolvasa, a többi között ezeket tartalmazza:

„...Ha egy esepet érez és anyai szíve van, gondoljon a gyereke sorsá-

ra, mert azért a kis mindennapi kenyérért nagyon keservesen kell neki megszenvedni. Egyik kék folt a másikat éri a testén. A multkor csontrepedése volt a kezén, ma a feje van bekötve. Testén viseli a sok kéket. Egyszóval, ne hagyja tovább szenvedni. Igaz, én magukat nem ismerem, csak érdeklődtem a címük után a gyerektől, mert néha megfordulok náluk, de a gyerek szenvedéséből nagyon sok egy félóra is... mert az a gyermek egy csomó csupaseb... Ha jön, orvossal vizsgálta meg, hogy lássa, nem hazugságból írtam, mert akár orvossal, akár esendőrel jön, mindig összetörve találja..."

Erre a levélre Kun Erzsébet azonnal a gyermekért ment, de annak a ába akkor már olyan állapotban volt, hogy a bihari orvos, akivel megvizsgáltatta, a gyermek azonnali kórházbevitelét javasolta. Hat hétig feküdt kórházban a kiefiú.

Dr. Beöthy Konrad orvosszakértő véleményének meghallgatása, valamint az édesapa, Lovas Gyula kihallgatása után, aki menteni igyekezett feleségét. — a bíróság kihirdette ítéletét, melyben bűnösnek mondotta ki Lovas Gyulánét súlyos testisértés vétségében és ezért — figyelembevételül az enyhítő körülményeket: a vádlott ideges voltát s otthon lévő két kis gyermekét, akik közül a kisebbik mindössze óthonapos — 2 hónapi fogházra ítélte.

Milyen foglalkozási ágakban keresnek munkát és találják elhelyezkedést a váradi munkanélküliek?

(Nagyvárad.) A nagyvárad m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-utca 28) május 5-én kelt kimutatása szerint, az elmúlt héten elhelyezett 118 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

2 asztalos, 4 kovács, 1 borbély, 3 mindenes szolga, 8 mindenes leány, 2 bejáró takarítónő, 1 mindenes szakácsnő, 2 géplakatos, 4 vassztergályos, 2 bádogos, 1 cipész, 2 gyári munkásnő, 1 fűtő, 1 szabó, 1 tisztviselőnő, 2 lakatos, 1 kocsis.

Foglalkozást keresnek:

33 ipari szakmunkás, 28 gyári betanított és egyéb segédmunkás, 6 üzleti alkalmazott, 1 tisztviselőnő, 1 tisztviselő, 2 mindenes szolga, 13 mindenes leány, 6 bejáró takarítónő, 2 mindenes szakácsnő, 1 kapus, 1 mosóvasalónő, 1 gyermeknevelőnő.

Betöltendő tanonc-helyek:

1 villanyszerelő, 5 lakatos.

Munkát kereső szakiparosok:

Asztalos 1, bádogos 1, cserépfedő 1, cipész 2, cukrász 2, faesztergályos 1, gépész 5, mészáros 2, kovács 2, kőműves 2, lakatos 5, molnár 1, sütő 2, férfiszabó 1, nőiszabó 1, szobafestő 1, szövő 2, villanyszerelő 1.

A közvetítés teljesen ingyenes, munkakeresők személyesen jelentkezzenek.

Itt említjük meg, hogy a Nemzeti Munkaközvetítő országos kubikos szakmai elnöksége felkéri az összes szakmai csoportokat, hogy a munkanélküli kubikosok létszámát táviratilag közöljék az elnökséggel. A közléskor ugyanis kétezer kubikosmunkás elhelyezkedését tudja az elnökség biztosítani. A munkálkodás, lapát, csákány és talicska szükséges; az órabér P 1.10. Szalonna, lebhencs és burgonya biztosítva; a munka késő ősziig tart.

Kérni kell a községi kötelekbe való felvételt

Nagyvárad thj. város községi ügyosztálya. 12.693—1943. VII. sz. Nagyvárad thj. város községi kötelekbe való felvételi díjakról alkotott szabályrendeletét a nmélt. m. kir. Belügyminiszter ur 60.693—1942. IV. B. M. sz. alatti leiratával jóváhagyta, amely a város törvényhatósági bizottságának 1942 július 2-án megtartott közgyűlésében 126—1942. k. gy. sz. a. kihirdetve és életbeléptetve lett.

Tekintettel az 1886. évi XXII. t. c. 5. §-a rendelkezésére, amely szerint minden honpolgárnak valamely belföldi község kötelekbe kell tartoznia, ennek az elvi jelentőségű rendelkezésnek megfelelően értesítem a város közönségét, hogy mindazok, akik vagy magyar állampolgársági bizonyítvánnyal már rendelkeznek, vagy pedig vélelmezett magyar állampolgárok, Nagyvárad thj. város polgármesteréhez intézett beadványban kérhetik a községi kötelekbe való felvételüket. A községi kötelekbe való felvételért a város az

1886. évi XXII. t. c. 14. §-a alapján, mérsékelt díjat szed és pedig a szabályrendelet 2. §-ának megfelelően. a) azoktól, akik az 1886. XXII. t. c. 10. §-a alapján szereznek községi illetőséget, 10—100 pengőig terjedő összeget; b) azoktól, akik a törvény 11. §-a alapján nyernek felvételt, 100—300 pengőig terjedő összeget; c) azoktól, akik a törvény 12 §-a alapján vétetnek fel a községi kötelekbe, 300—1000 pengőig terjedő összeget. A díjfizetés alól mentesek: a) az igazolt szegények, b) a város tisztviselői és egyéb alkalmazottai és c) azok, akiket a törvényhatósági kisgyűlés a díjfizetés alól valamely rendkívüli okból felment.

A jelen hirdetésnyre vonatkozó felvilágosítások Nagyvárad thj. város községi ügyosztályánál nyerhetők (Városháza, II em. 19. sz. helyiség), ahol a jelentkezők személyi okmányai is egyidejűleg bemutatandók. Nagyvárad, 1943 május 4.

Rozsly István, tanácsnok.

Készül az iparosok öregségi biztosításának tervezete

Átlag évi 400 pengő segélyt kapnak a 65 évet betöltött iparosok

Az önálló iparosok öregségi biztosítására vonatkozó törvénytervezet elkészítésére az iparügyi miniszter előterjesztése alapján kiadta az utasítást a minisztertanács. Tárcaközi bizottság dolgozza ki a törvénytervezetet s munkája annyira előrehaladt, hogy az ipartestületeknek előreláthatólag igen rövid időn belül módjukban áll majd a törvénytervezetre vonatkozó észrevételeiket megtenniük.

A 65. életévüket betöltött kézművesiparosok támogatására országos iparosalapot létesít az IPOK az ipartestületek közreműködésével. Ebből az alapból fejenként átlag évi 400 pengős segélyt kapnának a 65 éves felüli öreg iparosok, ezenkívül betegség esetén táppénz, gyógyszer és orvosi költség támogatásban részesülhetnek. Az országos alap az IPOK és az ipartestületek irányításával szerkesztendő kiegészítője lenne az öregségi törvénynek.

A terv az, hogy minden kézművesipari üzem évenként megfelelő összeggel járuljon hozzá az alaphoz. A legkisebb hozzájárulási összeg évi egy pengő lenne. A több alkalmazottal dolgozó nagyobb üzemek évi 2—3 pengővel támogatnák az alapot, amelynek évi jövedelmét már az első évben körülbelül félmillió pengőre teszik.

Az országos iparos-segélyalap létesítésére vonatkozó részletes tervezetet most dolgozzák ki az Ipartestületek Országos Központjában. A tervezet előbb a választmány elé kerül, majd véleményezésre megküldik az összes kézművesipari érdekképviseleteknek. A beérkező vélemények figyelembevételével terjeszti fel azután az IPOK a segélyalap végleges tervezetét jóváhagyás céljából az iparügyi miniszterhez.

Háborus nehézségek között is lendületesen halad előre ország-szerte a hidépítés

Sárospataknál a Bodrogon, Kolozsvár és Sepsiszentgyörgy között az Olt fölé, Visóvölgnél a Tiszán épül új hid

1942. év folyamán erőteljes tempóban haladt előre a közúti hidépítési tevékenység. A forgalomra veszélyes állapotban levő hidak egy részét újjáépítették és kijavították a kereskedelmi kormány. A múlt évben 286 kisebb-nagyobb hidat építettek újjá, kerekben 3200 méter összhosszúságban. Megerősítették és javítottak közel 500 hidat. Külön említéetre méltó a tiszapolgári Tisza-híd, amely Debrecen és Miskolc között létesített közvetlen kapcsolatot. 1942.

ben adták át a forgalomnak. Befejeződött a Ceallóközt és Dunántúlt összekötő 720 méter összhosszúságú medvei Dunahíd építése is. Elkészült Magyarország legnagyobb vasbeton hídja Berettyóújfalunál. Erős ütemben halad a bedőhízi Tarac-híd építése. E hid igen lényeges javulást hoz majd a vidéknek a közlekedésben. Az öbudai Dunahíd alapépítésmunkálatai nagy lendülettel haladnak előre.

A Délvidéken felrobbantott hidak

roncsainak kiemelési és helyreállítási munkálataival hatalmas teljesítményt produkált a magyar hidmérnöki tudomány és gyakorlat. A felrobbantott közúti hidak közül 48-at, több mint 3000 méter összhosszúságban forgalomba helyeztek, illetve helyreállították a forgalom követelményeihez képest. A múlt év végére készült el Újvidék mellett a Ferenc-esatornát átívelő két nagy híd. A rendkívül nehéz viszonyok között folyó és különleges műszaki problémát jelentő újvidéki Duna—Tisza-hidak roncskiemelési munkája a befejezéshez közeledik. Jellemző a munkák méreteire: több mint 10.000 tonna vaszerkezetet kellett eltávolítani a mederből, külön erre a célra összerakított gépi berendezéssel.

A hidépítés keretében a vezető elv az anyagokkal való takarékoskodás volt. Ezért a vaszerkezetek alkalmazását a minimumra csökkentették, az egyéb hidépítési anyagokat pedig az egyszerűség határáig kihasználták.

Az 1943-as esztendő feladatának a sorában első helyen a forgalomra veszélyes hidak további csoportjának a kijavítása, újjáépítése áll. Remélhetőleg ebben az évben befejeződik a Rába-hídvégénél lévő Rábahíd újjáépítése. Terveztették és részben már folytatják is a Rába árterében lévő hidak fokozatos átépítését. További programpontra a nagynyílású sárospataki vasbetonhid megépítése. Kolozsvár és Sepsiszentgyörgy közötti úton hidat akarnak építeni az Olt fölé. Ezenkívül készül Máramarosziget mellett a visóvölgyi Tisza-híd is. A mai gazdasági viszonyokra való tekintettel a legmészebbmenő takarékoskodási szempontokat érvényesítik az építkezéseknél, a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium csak a forgalom szempontjából legsürgősebb újjáépítéseket rendelte el.

Május 16-án Nagyváradra érkezik Farkas Ferenc altábornagy, országos főcserkész

Nagyvárad, május 6. Értesülésünk szerint május 16-án Nagyváradra érkezik Farkas Ferenc altábornagy, országos főcserkész, hogy itt résztvegyen a KIE cserkészcsapatának zászlóavatásán, majd Réven a leventék táboraadásán. Az országos vezetőt Nagyvárad és Bihar megye cserkészvezetői ünnepélyesen fogadják a megye határájánál. Az ünnepségek részletes programját csütörtökön délután a cserkésztestületi értekezleten állítják össze. Az ünnepégy programjára még visszatérünk.

Szélhámosok gyűjtenek a rendőrök özvegyei és árvái nevében

Nagyvárad. Mint értesülünk, ismeretlen tettesek az ország különböző területén nyomtatott körlevéllel házalnak és egy „Vadrózsák” című verseskötvet eladását olyan céllal eszközlik, hogy a befolyó pénzes összeg a rendőrök özvegyei és árvái javát szolgálják.

Minthogy ilyen célra senki megbízást nem adott, a szélhámosok további visszaélését megakadályozandó, a hatóságok felhívják a közönség figyelmét arra, hogyha a csalók újra jelentkeznenek, adják át őket a legközelebbi rendőrszem-nek.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 6 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 38.40,
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Késziratokat nemadunk vissza

Máriássy Zoltán quirináli magyar követ kinevezése. Rómából jelentik. MTI III. Viktor Emánuel a Rómaj Sasrend nagykeresztjét adományozta Máriássy Zoltán quirináli magyar követnek

URSZINYI PÁL ÁLLANDÓ BÍRÓSÁGI SZAKÉRTŐ. A Hivatalos Lap szerdai száma közli, hogy az igazságügy-miniszter Urszinyi Pál okleveles mérnököt a nagyváradi törvényszék mellé állandó bírósági szakértővé nevezte ki.

Uj német rendelkezések az anyaság és a gyermek védelméről. Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Deutsche Justitz ismerteti az anyaság és a gyermek fokozott oltalmáról szóló új német rendelkezéseket.

FRANCO VISSZATÉRT SEVILLÁBA. Sevilla. (MTI) A NTL jelenti: Franco tábornok kedden este visszatért Huelvából Sevillába. Szerdán délelőtt megnyitotta a tej- és húsfeldolgozóiparok kiállítását. Megtekintette az állatvásárok területét és a legszebb állatok tulajdonosai között kiosztotta a jutalmakat.

Kanadában kiadták az első rendeletet a munkaerők mozgásáról. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat Ottavából jelenti, a kanadai munkaügyi miniszter közölte, hogy kiadta első rendeletét a polgári munkaerők mozgásáról. A rendelet alapján mindazokat a 19-45 éves férfiakat, akik kevésbé fontos iparokban dolgoznak, hadilékitalanul hadifonosságú munkahelyekre teszik át.

LEMONDOTT VENEZUELA KORMÁNYA. Madrid. (MTI) A NTL jelenti: Mint Caracasból jelentik az egész venezuelai kormány benyújtotta lemondását. A kormány ezzel együttlérését akarta kifejezésre juttatni Mendoza kereskedelmi miniszterrel, aki lemondott, mert azzal vádolták, hogy miniszteri minőségében szabálytalanságokat követett el.

Rendelet az örlemények nedvességi fokáról. (MTI) A földművelésügyi miniszter a gabonaneműkből készülő örlemények megengedhető legnagyobb nedvességi fokát rendelettel megállapította.

A KORMÁNY FELEMLTE A GAZDÁTSZTEK ÉS GAZDASÁGI MUNKÁSOK ÖREGSÉGI JÁRULÉKÁT. A hivatalos lap vasárnapi száma kormányrendeletet közöl, amely szerint az országos mezőgazdasági biztosító intézet a gazdasztek öregségi, rokkantsági és öregségi nyugdíját, továbbá gyermeknevelési segélyét, ezenkívül a gazdasági munkások és cselédek öregségi és öregségi járulékát 1943 január 1-től számítva a rendkívüli szolgálati pótlékkal általánosan 30 százalékkal emelte fel.

SVÉDORSZÁG NAGYOBB KÖLCSÖNT AD A FINNEKNEK. Stockholm. (MTI) A NTL jelenti: A svéd országgyűlés elhatározta, hogy nagyobb kölcsönt bocsát rendelkezésére Finnországnak az élelmiszerszállítások elősegítésére.

Képzőművészeti kiállítás Nápolyban. Nápolyból jelentik: A nápolyi szépművészeti akadémia termében megnyílt a Művészegyesület 12-ik kiállítása. A kiállítás a legkiválóbb olasz művészek vesznek részt. Képvisele van minden művészcsoporthoz és művészeti irányzathoz. Érdekes ujtás, hogy a kiállítást mindenki ingyen tekintheti meg.

TARKA LEÁNYNAPOT rendeznek a váradi katolikus leányok május 9-én, vasárnap délelőtt 9-11-ig, d. u. 4-1/2-ig a Szociális Testvérek Pray György utca 5. szám alatti otthonában. Előadók: Dr. Schriffert Béla apost. korm. helynök, P. Kiss Szaléz ferencesplébános (Debrecen), Scholz Klára, Cséfalvay Gabriella, dr. Németh Imre. A tarka-napra hivatalos minden katolikus magyar leány.

Vesekő- és hólyagkőbetegség gyógykezelésénél a természetes „Ferenc József” keserűvizet gyakran alkalmazzák. mert ez a táposatornát alaposan kitisztítja, az anyagcserét előmozdítja és az emésztést megjavítja. Kérdezze meg orvosát!

Rómaj színház romjai Pólában. A póljai Zaro-domb lábánál végzett ásások során napvilágra kerültek egy régi római színház romjai. Megtalálták a színház külső falának egy részét és egyik kapujának ívét. E színház már a XVI. században nagyszerű művészeti alkotásnak ismerték el. Most egy részét meg akarják menteni az utókor számára. A régi kapu maradványaitól a régi színház korszerűen rekonstruált bejáratát állítja helyre.

A nagyváradi kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság. 9317-1943. tk. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY-KIVONAT
 Komendát Sándorné Budai Mária végrehajtónak Komendát Sándor végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 246 P 06 fillér tőkekövetelés és járulékjai behajtása végett a Váradles községben fekvő, s a váradlesi 224. sz. tkvi betétben A. I. 2. sor, — 935-3. hrsz. 8. kat. hold, 552 □ öl területű szántó inatatlannak a B. 1. alatti Komendát Sándor nevében álló fétl illetőségére 3950 P kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1943. évi augusztus hó 14. napján délelőtt 9 órakor Váradles község házában fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Nagyvárada, 1943. évi április hó 16. napján.

Dr Implom János sk. kir. bíró.
 A kiadmány hitelűl: Olvashatatlan aláírás, kiadó.

BELVAROSI Csütörtökön utoljára:
Egy asszony visszanez!
 Tasnády F. Mária, Jávor Pál, Zsilley M., Csontos, Somlay.
 Pénteken:
Mindenki gyanus
 Izgalmas detektív történet!

Bókay János nagyszerű vigjátéka
Karosszék
 Főszereplői: Szeletzky, Rajnay Gábor, Szilassy, Latabár a CASINOBAN

Megállapították az izlandi repülőszerelesség áldozatainak személyazonosságát. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az Egyesült Államok tengerészetiügyi miniszteriuma szerdán este közölte, hogy Andrews altábornagy izlandi repülőszerelesség alkalmával 14 személy vesztette életét. Az áldozatok között van a már jelentett Leonard püspökön kívül H. Barth dandártábornok, Andrews vezérkari főnöke és Morrovs Crews ezredes Andrews főhadiszállásának sajtótisztje.

FILMMATINÉT RENDEZ A NÉMET LEKTORÁTUS. A Német Akadémia Nagyváradi Lektorátusa vasárnap, május 9-én d. e. 11 órakor a Belvárosi Mozgóban filmmatinét rendez. Műsoron szerepel dr. Todt élete és munkássága. Dr. Todt az, aki a híres német Siegfried-vonalat és az autótakat építette. Előadásra kerül még: Albrőlök a madarak világában és hiradó.

A nagyváradi kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság. 1938-1943. tk. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY-KIVONAT
 Nagyváradi Takarékpénztár Rt. végrehajtónak Bereczky Lajos és neje Szabó Zsuzsanna végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 166 P 67 fill. tőkekövetelés és járulékjai behajtása végett a Nagyvárada thj. városban fekvő, s a nagyváradi 11.780 számú telekkönyvi betétben A. I. 1 sor., 5119-33. hrsz. ház ingatlanra 4000 P árverési vételárban elrendelte.

Az árverést 1943. évi május hó 25. napján délelőtt 9 órakor a telekkönyvi hatóság helyiségében (Széchenyi-tér 14. sz. 20-d. ajtó) fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Nagyvárada, 1943. évi január hó 27. napján.

Dr Implom János sk. kir. bíró.
 A kiadmány hitelűl: Kattre, kiadó

MEGTALÁLTÁK AZ ULVEN TENGERALATTJÁRÓT. Stockholm. (MTI) A NTL jelenti: Az Ulven tengeralattjárót Stooe Poelsan sziget közelében megtalálták.

Közvetlen személyvonat Nagyvárada és Szatmár között
 Nagyvárada, május 6. A folyó hó 15-én életbelépő nyári menetrendben új, közvetlen személyvonatpár indul Nagyváradról Szatmárra és viszont. A személyvonat Nagyváradról 3 óra után néhány perccel indul és 7 óra után érkezik Szatmárra. Szatmárról este 7 óra után indul és fél 11 órakor érkezik Nagyváradra. Az új, közvetlen személyvonat beállítását általános megelégedést kellett mindkét város és környéke lakosságának körében.

Előadást rendez a Református Kör fiatalisága

A nagyváradi Református Kör fiataljai május 15-én este 7 órai kezdettel Németh László részvételével előadást rendeznek a Református Kulturpalota dísztermében. Az esttel kapcsolatban — amelynek műsorára még visszatérünk — érdemes rövid pillantást vetnünk a Fialatok fél éves munkásságára. A munkaközösség rendezes szörvany munkát folytat, vasárnaponként Bihar közeli és távoli szörvanyfalvait látogatja meg. Százkötetes vándorkönyvtárat létesített, melynek egyrésze jelenleg Terjén van. Ennek a közösségnek a tagjai rendezték meg ez év márciusában a barátkai népfőiskolát, melyen 40 biharmegyei leventekoru ifjut képeztek KIE-Levente egyesületi vezetőnek. Rendszeres szörvany munkájára tekintélyes anyagi áldozatot is fordít a munkaközösség minden tagja. Dernán saját költségükön szörvanylelkész állítanak be, akik a szomszédos szörvanyközségek látogatását és gondozását végeznék. Erre a célra megajánlásokból havi 300 pengőt gyűjtöttek össze.

Irodalmi estjük is ezt a célt szolgálja, az előadás tiszta jövedelméből szörvanylelkészük szükségleteit kívánják fedezni. Az este 4. 2.50 és 1 pengős jegyeket bocsájtott ki a rendezőség; minden megvásárolt jegy a Fialatok szörvany munkájára javát szolgálja. Jegyeket a református egyház gazdasági hivatala (Teleky-utca 27.) árusít. Telefon 20-43.

KORONA Filmszínház Ma, csütörtöktől jön a fiatalság filmje:
A nőnek mindig igaza van V. d. ám kavardás egy zeneiskola és két ifju pár körül

Május 10-én oltják az oltásról elmaradt gyermekeket

Mint a tisztifőorvosi hivataltól értesülünk, az oltásra kötelezetteknek csak egy része jelen meg a folyó hó 3-án tartott himlő elleni védőoltásokon. Nagyon sokan az oltóbizottság előtt távolmaradásukat megfelelően nem igazolták. A tisztifőorvosi hivatal a távolmaradottakkal kapcsolatban a kihágási eljárást meg fogja indítani és ezért kérem a közönség figyelmét, hogy a folyó hó 6-án tartandó diphtheria oltáson az oltásra kötelezettek feltétlenül jelenjenek meg, azok pedig, akik a folyó hó 3-án tartott himlő elleni védőoltásokról bármilyen ok miatt elmaradtak, feltétlenül jelenjenek meg a május 10-én tartandó oltási ellenőrzésen, a falragaszokon megjelölt helyeken.

Jelentkezzenek a termelési jutalmak igénylői

Nagyvárad thj. város polgármesteri hivatal ad 9379—1943. A város gazdasági hivatala az alábbi hirdetményt adta ki:

Értesítem az érdekelteket, hogy azok, akik termelési jutalomra szántásért és többlet buza vetésért igényüket bejelentették, f. évi május hó 7. és 8-án délelőtt 11 órától 2 óráig a jutalmak átvétele végett a város-gazdasági ügyosztályon (Városháza, II. em. 26) jelenjenek meg.

Figyelmeztetem az érdekelteket fenti idő pontos betartására, mert 11 óra előtt a jutalmak kiadása nem történhetik meg. Aki ezen idő alatt a jutalmat át nem veszi, az igénytől esik.

Nagyvárad, 1943 május 5.

Klemens Rezső, s. k., gazdasági tanácsnok.

Hirdetmény a legelőre be elentett állatok kihajtásáról

Nagyvárad thj. város polgármesteri hivatala Ad 11.280—1943 szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Felhívom az Olasz-í városi közlegelőre bejelentett állattartó tulajdonosokat, hogy állataikat úgy a kihajtáskor reggel, mint a csorda behajtásakor este a legelő sarkáig kötelesek kíséni és a pásztornak ott átadni, valamint este ugyanott a pásztortól átvenni, mert a keskeny utvonallal a kihajtás vonalán eső károkat sem a város, sem a pásztor semmi felelősséget nem vállal.

Aki ezen rendelkezést nem tartja be és állata idegen birtokosok területén kárt okoz, a felelősséget és a kár megtérítését az állattulajdonos tartozik viselni.

Egyben figyelmeztetem az Össztelepen lakó és ezen legelőre beritatkozott állattulajdonosokat, hogy állataikat ne a Körösön hajtás kerestül a legelőre, hanem a Vitéz-utcai vashidon át, a szentjánosi-uton végig, a legelő sarkához.

Nagyvárad, 1943 május 5.

Klemens Rezső, s. k., gazdasági tanácsnok.

SPORT

Nagyérdeklődés nyilvánul meg a mai DVSC—VAC edzőmérkőzés iránt

Jövőre már a DVSC is NB I lesz

Mint már előzetes híradásunkban jelettük, a NAC ma délutáni kétkapus edzőtársa a Debreceni VSC csapata lesz. A mérsékelt helyárakkal rendezett mérkőzés iránt igen nagy az érdeklődés. Örömmel veszi Nagyvárad szurkoló tábor, hogy hétközben is adódik alkalom egy kis izgulásra.

A DVSC csapatát nem kell közelebbről bemutatnunk olvasó táborunknak, hiszen több ízben játszott már barátságos mérkőzést a két csapat egymás ellen. Legutóbb, husvét másodnapján Debrecenben kerültek szembe egymással és akkor a vasutasok győzedelmeskedtek 6:4 arányban.

A DVSC jelenleg az NB II. osztály Mátyás csoportjának áll az élén 9

pont előnnyel a Nagybányai SE előtt és a hátralévő szejtező mérkőzéseken is bizonyára meg fogja állni a helyét úgy, hogy jövőre már minden bizonnyal az NB I. bajnoki viadalon is fog találkozni a két csapat.

Az NB II. osztály Mátyás csoportjának sorrendje a következőképpen fest:

1. DVSC	16	14	2	0	67:18	30
2. NSE	16	10	1	5	40:38	21
3. MSE	17	9	1	7	37:34	19
4. K. Bástya	16	8	2	6	34:37	18
5. B. Törekvés	16	7	3	6	28:39	17
6. SZ. MÁV	16	7	2	7	29:32	16
7. MPMTE	16	7	0	9	28:33	14
8. K. MÁV	16	6	2	8	25:39	14
9. Csabai AK	15	5	3	7	25:43	12
10. N. Törekvés						visszalépett.

Hirverő és váltó-versenyt rendeznek vasárnap a NAC kerékpárosai

A versenyen résztvehetnek az egyesületen kívüli kerékpárosok is

A május 13-án Kolozsváron és 23-án Budapesten rendezendő versenyekre szorgalmasan készülődik a NAC kerékpáros szakosztálya is. Minden alkalmat megragad, hogy tagjait foglalkoztassa, így vasárnap házi váltóversenyt rendez. Közben azonban a kerékpár-sport melletti hírvérőről sem feledkezik meg a szakosztály, mert ugyancsak vasárnap propaganda versenyt is rendez az

egyesületen kívüli kerékpárosok részére is, amelyen hölgyek is résztvehetnek.

Mindkét versenyre szép díjakat tűzött ki a rendezőség.

Az összes versenyzők fél 8 órakor gyülekezzenek a Szent László-téren, a r. kat. templom mellett.

Bővebb felvilágosítást Mayer István szakosztályvezető ad. Telefonszáma 30-85.

Férfi ruhákat, használtakat legjobban árban vehet, eladhat

MOLNAR

használt ruha üzletben Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra hához jövök.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

Ma ese „Mária főhadnagy” filléres helyárakkal

Mária főhadnagy csütörtökön este van műsor, a színlapon hirdett „Leányvásár” helyett.

Kata, Kitty, Katinka című mulatságos, vidám operett-ujdonosság pénteken este premier bérletben mutat be a színtársulat Daniss Győző rendezésében, gyönyörű kiállításban. Csupa kacagtató vidámság, romantika és fülbemászó, finom muzsika az egész operett. Pompás táncok. Főszereplők: Márffy Vera, Gőndör Klári, Hotty Éva, Benkő Béla, Daniss Győző, Szabó Ernő, Bakay Lajos, és Pákozdy Ferenc. A-bérletű előadás szombaton este, vasárnap este pedig bérletszünet.

Szombaton délután egy negyed 4 órai kezdettel a nagyszerű *Egy nap a világ* című mai háborús történet kerül színre.

Vasárnap délután „olesó helyárakkal” a legkacagtatóbb operett-ujdonosság, a *Bácskai dinom-dánom* kerül színre. Jegyekről ajánlatos előre

gondoskodni.

Népművelési előadás hétfőn este, Déryné.

Gyurkovics fiuk c. operett kedden premier bérletben, szerdán este A-bérletben kerül színre.

Kiss Ferenc, a budapesti Nemzeti Színház örökös tagja, május 14-én és 15-én Tamási Áron: *Uszók szivárvány* című darabjában vendégszerepel a színházban, melyet Tompa Miklós, a kolozsvári Nemzeti Színház rendezője rendez, aki a kolozsvári eredeti bemutató előadást is rendezte.

HETI MŰSOR:

Csütörtökön este: *Mária főhadnagy*, filléres helyárakkal.

Pénteken este: *Kata, Kitty, Katinka*, premier bérlet.

Szombaton délután: *Egy nap a világ*.

Szombaton este: *Kata, Kitty, Ka-*

tinka. A-bérlet.

Vasárnap délután: *Bácskai dinom-dánom*.

Hétfőn este: *Déryné*.

Kedden este: *Gyurkovics fiuk*, premier bérlet.

Szerdán este: *Gyurkovics fiuk*, A-bérlet.

Szolgáltatós gyógyszertárak: I. CSOPORT:

ARANYKERESZT gyógyszertár, Gróf Telek Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martonovich) 16-32.

KORONA gyógyszertár, Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rácz Rezső) 13-76.

DIANA gyógyszertár, Ghillányi-u. 10. (Sebestyén A.) 32-58.

SVENT ISVTAN gyógyszertár, Mikszáth Kálmán-utca 52. (Dr Raáber A.) 14-44.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

H. V. Morton: Az Údvözítő nyomában, 2 kötet vászonkötésben, arany metszessel eladó. Cim a kiadóban. 639

Eladó csaknem teljesen új világvé Standard rádió. Erdeklődni lehet a délutáni órákban dr Dobay Kálmán ügyvéd, Szaniszló-u. 4. 711

Super rádió eladó. Cimeket „Alkalmi vétel” jellegre kiadóba. 2

Eladó kombinált ezekrény, kétszemélyes reklám, asztal, két szék. Iványi Ödön-u. 5. Asztalos műhely. 720

Egy hathónapos droíszörű foxterier kutyá eladó. Cim: Luther Márton-utca 2. Hant Gyula. 712

Allást nyec

Kifutófiút felveszek. Mokok kelmefestő-vegytisztító. Gróf Csáky I-u. 15. 718

Napszámosnöket, 17—18 éves ifjakat, kocsisokat és béreseket felvételre keres a Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezés a váradszöllősi telepen 10—12 óra között. 645

17—20 éves fiatalember munkásnak azonnal felvétetik. Jelentkezni a lap hirdalaposztályánál.

Allást keres

Középkorú nő, késpéznz biztosítékkal, felügyelőnői, háztartás vezetési, kiadói állást keres azonnalra, butora van. Mocsár-utca 5. Özv. Hólli Józsefné. 71

Különféle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű fergék irtását 38 évi gyakorlattal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 513

Új cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrakását, szabadalmazott fűtőszerekkel, készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 34-08. 589

Gyümölcssták, permetezőanyagok, gazdálkodón, prónikol, gabonaszécskirtó, kémlelőpapír, Szacsavay-utca 17. pincébe. 1

KIADÓTULAJDONOS:

SVENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

76- és felelőszerkesztő:

Dr. Paál Árpád

felelős kiadó:

Dr. Scheffler Ferenc

Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgóépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám